

1.

Bruxelles, 19.12.2013.
COM(2013) 897 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Evaluacija europskog kvalifikacijskog okvira (EKO)

**Provedba preporuke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi europskog
kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje**

2.

HR
HR

1. UVOD

Europskim kvalifikacijskim okvirom (EKO)¹ promiče se cjeloživotno učenje i poboljšava pokretljivost učenika i radnika, njihova zapošljivost i društvena integracija stvaranjem Europskog referentnog okvira za kvalifikacijske sustave. EKO olakšava usporedbu i priznavanje kvalifikacija milijuna diplomanata koji traže daljnje prilike za učenje ili svake godine ulaze na tržište rada diljem Europe. Na primjer, Češka Republika dodijelila je 900 vrsta strukovnih kvalifikacija za gotovo 150 000 studenata u 2012. Iste godine je oko 69 000 vrsta reguliranih kvalifikacija dobilo oko 16,8 milijuna učenika u UK-u.

EKO predstavlja novi pristup europskoj suradnji u području kvalifikacija. Njime se uvodi osam referentnih razina opisanih putem rezultata učenja koje se protežu na sve oblike i razine kvalifikacija. Stavljanjem naglaska na rezultate učenja u središte se stavlja učenik, što to je važno prilikom usporedbe i priznavanja kvalifikacija iz različitih zemalja i različitih konteksta učenja.

Komisija je dosljedno naglašavala važnost podržavanja usporedivosti vještina i kvalifikacija diljem EU-a, posebno u kontekstu današnjih visokih stopa nezaposlenosti jer se na taj način učenicima i radnicima olakšava selidba iz zemlje u zemlju i s posla na posao. Omogućavanje učenicima i radnicima da predstave svoje vještine i kvalifikacije stečene u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju važno je u kontekstu vodećih inicijativa Europe 2020 „Mladi u pokretu“, „Program za nove vještine i poslove“ i „Digitalna agenda“, kao i za paket zapošljavanja „Prema oporavku s visokom stopom zaposlenosti“ i Preporuku Vijeća o priznavanju neformalnog i informalnog učenja. Kako bi podržala te napore i osigurala jednostavno priznavanje vještina i kvalifikacija preko granica, Komisija je objavila da planira osnovati „Europsko područje za vještine i kvalifikacije“ kao dio svoje inicijative „Ponovno razmišljanje o obrazovanju“²

Europskim se kvalifikacijskim okvirom nacionalne vlade potiču da priznavanje kvalifikacija učine lakšim i transparentnijim. U EKO-u dobrovoljno sudjeluje 36 zemalja (28 država članica EU-a, pet država kandidatkinja i Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

U ovom se izvješću prikazuju iskustva stečena do sada u primjeni EKO-a te se razmatraju moguće posljedice za budućnost. Promatra se mogu li preporuke u svom sadašnjem obliku pomoći u rješavanju novih izazova uzrokovanih brzim socioekonomskim i tehnološkim promjenama i potiču li fleksibilno učenje. Ova evaluacija dolazi u posebno važnom trenutku kada je potrebno riješiti izazove koje donosi visoka stopa nezaposlenosti i sve veći broj dostupnih prilika za učenje i kvalifikacija. Izazovi uključuju sve veći broj kvalifikacija koje nude privatni pružatelji usluga, više međunarodnih kvalifikacija i u novije vrijeme pojavu Masivnih otvorenih online tečajeva (MOOC-ova), koji mogu doseći velik broj studenata. Na temelju ove evaluacije, kao i na temelju evaluacija Europassa i EQAVET-a, te izvješća o napretku o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju, utvrdit će se izazovi i moguća unaprjeđenja za Europsko područje vještina i kvalifikacija.

---

¹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

² COM(2012) 669 završna verzija

2. ISHODI I UČINAK

2.1. Glavne značajke EKO-a

Sljedeći elementi su u osnovi EKO-a:

- *Osam europskih referentnih razina* definiranih pomoću rezultata učenja koji mogu obuhvatiti sve vrste i razine kvalifikacija u Europi. Razine 5, 6, 7, i 8 EKO-a u skladu su sa deskriptorima kvalifikacija kratkog ciklusa i tri ciklusa Kvalifikacijskog okvira europskog prostora visokog obrazovanja (KO-EPVO);³
- *Pristup temeljen na rezultatima učenja* Deskriptori razine izražavaju se na temelju znanja, vještina i kompetencija i nisu povezani s elementima konteksta učenja, kao što je trajanje ili mjesto učenja;
- *Zajednička načela za osiguranje kvalitete* u visokom obrazovanju i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u kontekstu EKO-a.

Osnovana je Savjetodavna skupina (SS) za EKO i u državama članicama su uspostavljene Nacionalne koordinacijske točke (NKT) za provedbu EKO-a.

Savjetodavna skupina osigurava ukupnu dosljednost i promiče transparentnost postupka usklađivanja pojedinih sustava kvalifikacija s EKO-om. Kao dio svoje uloge podržavanja povezivanja, Savjetodavna skupina za EKO usvojila je 2009. deset kriterija i postupaka za povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih razina s EKO-om.⁴ Oni su pomogli pri uspostavi zajedničkog pristupa za predstavljanje rezultata povezivanja dionicima. Sve zemlje koriste te kriterije za strukturiranje vlastitih izvješća o povezivanju. Neki kriteriji (posebno kriteriji 3. i 4.) mogu se tumačiti na različite načine i potrebno ih je dalje objasniti kako bi se osigurala ukupna dosljednost postupka povezivanja.

Nacionalne kontaktne točke podržavaju i, zajedno s drugim važnim nacionalnim tijelima, usmjeravaju odnos između nacionalnih kvalifikacijskih sustava i EKO-a te promiču kvalitetu i transparentnost tog odnosa.

2.2. Ubrzavanje provedbe: potreban je novi osjećaj hitnosti

Preporuka uključuje dva ciljna datuma:

- *2010.:* Države članice trebale bi povezati svoje nacionalne sustave kvalifikacija s EKO-om, posebno povezivanjem svojih kvalifikacijskih razina s EKO-om i, ako je potrebno, razvojem nacionalnih kvalifikacijskih okvira (NKO).

---

³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

⁴ http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm

- 2012.: nove potvrde o kvalifikacijama, diplome i „Europass“ dokumenti koje izdaju nadležna tijela moraju sadržavati jasnu uputu na odgovarajuću razinu EKO-a.

Postignuće za 2010.

Četiri države članice su do 2010. povezale svoje nacionalne kvalifikacijske sustave. Tri od te četiri države već su u 2008. imale NKO.

Do lipnja 2013., dvadeset država članica dostavilo je svoja nacionalna izvješća o povezivanju s EKO-om. Preostale zemlje (osam država članica, četiri države kandidatkinje i Norveška) planiraju povezivanje dovršiti u 2013. - 2014.

Do kraja 2010.	FR, IE, MT, UK
2011.	BE-vl, CZ, DK, EE, LT, LV, NL, PT
2012.	AT, DE, HR, LU
2013.	BG, IT, PL, SI
Potrebno povezivanje	Države članice: BE-fr, BE-de, EL, ES, FI, HU, KY, RO, SE, SK, Države kandidatkinje: IS, ME, MK, TK Država EGP-a: NE

Tablica 1. — Pregled provedbe prvog postignuća preporuka EKO-a, rujna 2013.

Iz toga se vidi da Preporuka donosi reforme — na primjer, razvoj sveobuhvatnih NKO-ova na temelju rezultata učenja — koji zahtijevaju značajan politički i tehnički angažman raznih dionika. Takve promjene traju. Prema tome, unatoč značajnoj nacionalnoj opredijeljenosti za EKO, javlja se kašnjenje u provedbi. Kako bi se izbjegla daljnja kašnjenja, sve zemlje trebale bi dovršiti svoje procese povezivanja do kraja 2014. i brže provoditi preporuke. Komisija će povećati nadzor provedbe EKO-a na nacionalnoj razini, ako je potrebno putem bilateralnih razmjena, kako bi pomogla osobama da savladaju posebne izazove.

Treba napomenuti da je izvješće o povezivanju kratak pregled kvalifikacijskog sustava zemlje, a povezivanje je trajan proces razmišljanja o kvalifikacijskim sustavima koji se mijenjaju. Prema tome, države bi trebale redovito revidirati svoja izvješća o povezivanju i obavijestiti Savjetodavnu skupinu o svim promjenama te o tome kako su odgovorile na komentare dionika. SS bi trebao utvrditi kriterije i postupke za praćenje promjena u nacionalnim kvalifikacijskim sustavima i njihovog učinka na povezivanje.

Postignuće za 2012.

Korist od drugog postignuća je u tome da neposredno donosi Europski kvalifikacijski okvir učenicima, radnicima, institucijama za obrazovanje i osposobljavanje i poslodavcima. Uključivanje razina EKO-a o kvalifikacijama i dodacima važan je korak prema lakšoj usporedbi kvalifikacija preko granica.

Neostvarenje postignuća povezivanja uzrokovalo je značajna kašnjenja u ostvarivanju ovog drugog postignuća. Samo jedna zemlja uključila je razine EKO-a u Europass dodatke do 2012. Dvije su zemlje uključile razine EKO-a u svoje baze podataka kvalifikacija. Do rujna 2013., tri su zemlje objavile kvalifikacije povezane s razinom EKO-a i pet zemalja počelo je uključivati razine EKO-a u svoje Europass dodatke. Još šest zemalja planira to početi raditi u 2013.-2014.

	Kraj 2012.	rujan 2013.
Razina EKO-a uključena u nove potvrde i diplome		CZ, DK, LT
Razina EKO-a uključena u Europass dodatke - dodatak uz diplomu (ds) i/ili dodatak u potvrdu (cs)	FR (cs)	CZ (cs), DK (ds), EE (ds), IE (ds)
Razina EKO-a uključena u nacionalne baze podataka kvalifikacija	FR, UK	CZ, DK,

Tablica 2. Pregled provedbe drugog postignuća preporuke EKO-a

Ostvarivanje drugog postignuća sada je postalo hitno. Uključivanje razine EKO-a i jasno opisivanje stečenih rezultata učenja pruža ljudima moćan alat za bolje prenošenje razine i raznolikosti njihovih vještina i kvalifikacija. To je posebno važno u vrijeme krize. Sada treba hitno ubrzati aktivnosti na nacionalnoj razini kako bi se osiguralo da do kraja 2014. barem trećina svih kvalifikacija izdanih u Europi uključuje uputu na EKO.

Države pristupaju drugom postignuću na različite načine. Većina nacionalnih tijela razmatraju tehnička rješenja koja će se sustavno koristiti na nacionalnoj razini. Ostali ostavljaju institucijama koje dodjeljuju kvalifikacije da odluče hoće li, i kako, uključiti razine EKO-a u potvrde, diplome, Europass dodatke i baze podataka kvalifikacija. Zemlje se općenito slažu da je potreban zajednički pristup EU-a kako bi se osigurala ista razina transparentnosti za sve učenike i radnike. Savjetodavna skupina trebala bi razviti takav zajednički pristup.

2.3 Dosljedan sustav

Struktura EKO-a od osam razina primjenjiva je na nacionalne kvalifikacijske sustave i potrebe dionika. Većina zemalja imaju ili razvijaju sveobuhvatne NKO-ove koji obuhvaćaju sve vrste i razine kvalifikacija u sustavima formalnog obrazovanja i osposobljavanja. Broj razina NKO-a ovisi o nacionalnim potrebama.

Opća načela i arhitektura EKO-a — definicija „kvalifikacije“ i razine utemeljene na rezultatima učenja — olakšavaju usporedbu kvalifikacije. Međutim, za buduće popravke treba uzeti u obzir nekoliko bitnih pitanja:

1. Dok je cilj da EKO bude referentna točka za sve kvalifikacije u Europi bez obzira na to koje ih tijelo dodjeljuje, većina NKO-a ograničena su na kvalifikacije koje dodjeljuju javne ustanove za obrazovanje i osposobljavanje. Samo nekoliko NKO-a obuhvaćaju kvalifikacije dodijeljene izvan formalnih ustava, na primjer u privatnom sektoru, koje su često važne na tržištu rada. Najveći izazov je osigurati da su sve

kvalifikacije u NKO-u, uključujući one stečene neformalnim i informalnim učenjem, vjerodostojne i da zadovoljavaju osnovne zahtjeve kvalitete. Savjetodavna skupina trebala bi dati smjernice o zajedničkim kriterijima za uključivanje kvalifikacija u NKO.

2. Postojeće značajke EKO-a možda neće odgovarati novostima. Sada se sve više koriste nove prakse kao što je spojeno učenje. MOOC-ovi predstavljaju novosti u obrazovanju na daljinu i omogućuju organizaciju učenja preko granica i vremenskih zona, svuda gdje postoji veza s internetom.

Kvalifikacije dodjeljuju i međunarodna tijela i višenacionalne tvrtke u različitim zemljama u Europi i izvan nje. Neke su ih zemlje uključile u svoje NKO-ove, ali ne uvijek zajedno s istom razinom EKO-a. To znači da sve zemlje moraju primijeniti dosljedan pristup povezivanju s EKO-om kako bi se izbjeglo zbnunjivanje poslodavaca i imatelja kvalifikacija.

3. Deskriptori razine EKO-a za „znanje“ i „vještine“ odgovaraju nacionalnim deskriptorima. Međutim, deskriptor „kompetencija“ je problematičniji jer deskriptor uključen u Prilog II. nije potpuno u skladu s definicijom „kompetencija“ iz Priloga I. Stoga je potrebno pojasniti deskriptor „kompetencija“.
4. Zajednička načela o osiguranju kvalitete pomogla su zemljama koje prolaze kroz postupak povezivanja. Iako su bila namijenjena samo za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te za kvalifikacije visokog obrazovanja, ona su naravno mjerodavna i za druge kvalifikacije. Treba jasno navesti njihov potencijal pružanja smjernica za sve razine i sve vrste kvalifikacija.
5. Neka pitanja o kojima s detaljnije raspravljalo na europskoj razini odnose se na kvalifikacije na razinama 2.- 3. EKO-a – napuštajući kvalifikacije obveznog obrazovanja i one na razini 3.-5. EKO-a – uključujući kvalifikacije po završetku školovanja koje omogućuju pristup visokom obrazovanju i kvalifikacije majstora.

U skladu s Lisabonskom konvencijom o priznavanju, kvalifikacije po završetku školovanja koje omogućuju pristup višem obrazovanju općenito su ekvivalentne dajući pristup visokom obrazovanju u Europi i izvan nje. Povezivanje tih kvalifikacija s različitim razinama EKO-a ukazuje na razliku u razini ostvarenih rezultata učenja, što može predstavljati prepreke pokretljivosti onih koji su završili školovanje i žele pristupiti visokom obrazovanju u nekoj drugoj zemlji.

U nekim slučajevima se nacionalne kvalifikacije s istim nazivom/titulom razlikuju po sadržaju i složenosti. U drugim slučajevima zemlje drugačije tumače kako rezultati učenja najbolje odgovaraju razini EKO-a. Ljudi te razlike neće razumjeti, iako su legitimne, jer za njih titula stečena kvalifikacijom ostaje slična i stoga predstavlja sličnu kvalifikaciju. Razmjena informacija i izdavanje smjernica na europskoj razini trebali bi i dalje imati za cilj olakšati razumijevanje odluka o povezivanju i povjerenje u te odluke.

6. Dizajn EKO-a u potpunosti je sukladan KO-EPVO-u. Osigurana je dosljednost u provedbi, posebno zato što Vijeće Europe (CoE) sudjeluje na sastancima SS-a i NKT-a, a Komisija na sastancima KO-EPVO-a. Ta je dosljednost omogućila većini zemalja da izvrše povezivanje s EKO-om i samopotvrđivanje KO-EPVO-a u jedinstvenom postupku te predstavljanje jedinstvenog izvješća o kriterijima oba procesa. Nekoliko

zemalja koje ne sudjeluju u bolonjskom EKO-u razvile su NKO-e za cjeloživotno učenje na temelju rezultata učenja. Bilo bi korisno ocijeniti stajališta zemalja o dodanoj vrijednosti dvaju uključivih europskih kvalifikacijskih okvira.

2.4. EKO kao glavni alat za priznavanje kvalifikacija i osiguranje transparentnosti

Europski kvalifikacijski okvir obuhvaća sve razine i vrste kvalifikacija. Dosljednost između EKO-a i drugih europskih politika i alata⁵ koje imaju za cilj povećanje transparentnosti vještina i kvalifikacija (kao što je KO-E, Europass, ECTS, ECVET, Direktiva 2005/36, ESCO, priznavanje formalnog i neformalnog učenja) te okvira i načela za osiguranje kvalitete (EQAVET i ESG) od ključne je važnosti za njihovu djelotvornost i učinak. Svi oni imaju za cilj olakšati slobodno kretanje ljudi i promicati cjeloživotno učenje, a neki dijele pristup koji se temelji na rezultatima učenja.

Europski kvalifikacijski okvir i europski sustavi za prijenos i akumulaciju bodova, odnosno ECTS i ECVET, dosljedni su s obzirom na osnovna načela, ali njihova provedba u praksi nije usklađena. ECTS se koristi u oko 75% programa visokog obrazovanja. Dok se većina programa sada opisuje na temelju planiranih rezultata učenja, izazov je proširiti rezultate učenja na izradu i ocjenjivanje programa. Revizija vodiča za ECTS koja je trenutno u tijeku osigurat će dodatne europske smjernice. ECVET se u potpunosti temelji na rezultatima učenja, ali se nalazi u ranijoj fazi provedbe.

Zajednička načela EKO-a o osiguranju kvalitete općenito su u skladu s europskim normama i smjernicama (ENS) i s EQAVET-om. Međutim, načela sva tri alata odnose se na osiguranje kvalitete u obrazovanju i osposobljavanju općenito i ne osiguravaju posebne smjernice za osiguranje kvalitete pristupa temeljenog na rezultatima učenja, kvalifikacija i kvalifikacijskih okvira. Trenutne evaluacije EKO-a, EQAVET-a i revizija ENS-a trebale bi se koristiti za utvrđivanje mjesta gdje se mogu postići daljnje sinergije između europskih kvalifikacijskih okvira i rješenja za osiguranje kvalitete.

EKO je u skladu s Lisabonskom konvencijom o priznavanju (LKP),⁶ što olakšava priznavanje kvalifikacija i pristup visokom obrazovanju u Europi. Dodatni tekst uz LKP o uporabi kvalifikacijskih okvira kod priznavanja stranih kvalifikacija, koji je donesen u lipnju 2013., potiče ostvarivanje veće povezanosti između kvalifikacijskih okvira i priznavanja kvalifikacija za potrebe daljnjeg učenja. Međutim, u praksi priznavanja na institucionalnoj razini rijetko se uzimaju u obzir kvalifikacijski okviri i sve veća transparentnost koju donose europski okviri.

Usklađenost s Direktivom o priznavanju stručnih kvalifikacija je manja. Direktiva uključuje pet razina i ulazne kriterije za priznavanje kvalifikacija na tržištu rada, kao što su trajanje obrazovnog programa, a EKO ima osam razina koje se temelje na rezultatima učenja. To je uzrokovalo nesigurnost među dionicima. Prema tome, u novoj direktivi⁷ predviđaju se sinergije s EKO-om. Zadržava se sustav unosa od pet razina, ali se omogućuje uspostavljanje „zajedničkih okvira osposobljavanja“ koji omogućuju zemljama da se dogovore o minimalnoj razini znanja, vještina i kompetencija povezanih s razinama EKO-a. Na osnovu toga zemlje će moći automatski priznati stručne kvalifikacije.

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/mobility_en.htm.

⁶ ETS 165 — Priznavanje kvalifikacija 1997 Visoko obrazovanje u Europi 11.IV.1997.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0883:EN:NOT>

U preporuci je predviđena uska povezanost s Europassom. Europass dodaci trebali bi sadržavati uputu na odgovarajuću razinu EKO-a, ali to je rijetko slučaj zbog ograničene provedbe drugog postignuća EKO-a.

I konačno, postoji uska povezanost između razvoja Europske višejezične klasifikacije vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO) i EKO-a. Kvalifikacije koje su povezane s EKO-om bit će neizravno uključene u ESCO. To će se izvršiti putem portala EKO-a, koji će biti povezan s nacionalnim bazama podataka kvalifikacija. Međunarodne kvalifikacije koje nisu uključene u NKO-e bit će izravno uključene u ESCO. Potrebno je uskladiti pristup temeljen na rezultatima učenja koji se koristi u EKO-u i u ESCO-u.

2.5 Upravljanje

EKO-om upravljaju Savjetodavna skupina i Nacionalne kontaktne točke (odjeljak 2.1.)

Savjetodavna skupina sastoji se od predstavnika:

- 36 zemalja (28 država članica, pet država kandidatkinja, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).
- Europskih socijalnih partnera (ETUC, BusinessEurope, UAEPME, CEEP);
- Europskih krovnih organizacija za dodjelu kvalifikacija (Eurochambres, EUCIS-LLL, EUA); i
- drugih dionika (Javne službe za zapošljavanje, Europska studentska unija, Europski volonterski centar, Europski forum za mlade).

CoE sudjeluje u Savjetodavnoj skupini kako bi osigurao usklađenost između EKO-a i KO-EPVO-a.

Cedefop i Europska zaklada za osposobljavanje pomažu Stručnoj skupini.

Savjetodavna skupina daje učinkovite smjernice za nacionalne procese povezivanja i pomaže u izgradnji povjerenja i razumijevanja između zemalja sudionica. Njezin mandat proširen je u 2012. na praćenje provedbe Preporuke Vijeća o priznavanju neformalnog i informalnog učenja⁸. To je učinjeno s ciljem jačanja veza između kvalifikacijskog okvira i postupaka priznavanja, koji se u većini zemalja još uvijek trebaju razviti.

NKT-ovi su uspostavljeni u 36 zemalja. Oni postoje u različitim institucionalnim okruženjima, uključujući ministarstva, nacionalne agencije, nacionalna kvalifikacijska tijela, obrazovne istraživačke institucije i informativne centre za obrazovanje. Njihova učinkovitost u velikoj mjeri ovisi o tome koliko su usko povezani s nacionalnim upravljanjem procesom NKO/EKO-a. Nacionalne kontaktne točke većinu svojih aktivnosti usredotočuju na komunikaciju s dionicima, ali nailaze na probleme u povezivanju sa socijalnim partnerima i nisu dovoljno stručne za komunikaciju sa širom javnosti. Nacionalna bi tijela trebala ocijeniti kako bi NKT-ovi mogli bolje komunicirati s raznim dionicima i pripremiti komunikacijske strategije.

---

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF>

Iako su NKT-ovi iskoristili samo oko 75% dostupnog proračuna u posljednje tri godine, zbog početnih problema s ustrojstvom i promjena rasporeda povezivanja, njihove su se aktivnosti smatrale ključnima za provedbu EKO-a na nacionalnoj razini.

Na portalu EKO-a mogu se naći informacije o EKO-u i rezultati nacionalnih procesa povezivanja. On omogućuje usporedbu nacionalnih razina kvalifikacija s EKO-om i pretraživanje kvalifikacija. Funkcija usporedbe obično prikazuje oko 9 od 20 zemalja koje su izvršile povezivanje. Pretraživanje pojedinih kvalifikacija bit će moguće krajem 2013. Velik izazov predstavlja činjenica da nacionalne baze podataka kvalifikacija još ne postoje u svim zemljama i da postojeće kvalifikacije ne obuhvaćaju sve kvalifikacije u NKO-ovima. Kako bi portal mogao ostvariti svoj puni potencijal, potrebno je sudjelovanje kritične mase zemalja.

2.6 Učinak i održivost

Iako ne postoje statistički podaci o učinku EKO-a na cjeloživotno učenje i pokretljivost niti o njegovoj provedbi u ranoj fazi, prelazak na pristup koji se temelji na rezultatima učenja veliko je postignuće. Njime je popločen put za fleksibilnije načine učenja i priznavanje neformalnog i informalnog učenja.

EKO-ov učinak nije uključivao samo 36 zemalja sudionica. Nekoliko partnerskih država EU-a usvojilo je koncepte EKO-a za vlastiti nacionalni i regionalni razvoj, a zemlje iz drugih regija svijeta žele razgovarati o EKO-u.

S obzirom na razinu političke opredijeljenosti za EKO, zajednički referentni alat bio bi održiv bez europske financijske potpore, ali dionici shvaćaju da je snažna koordinacija na razini EU-a neophodna za dosljednu i transparentnu provedbu.

3. ZAKLJUČCI

Nalazi potvrđuju da je EKO u velikoj mjeri prihvaćen kao referentna točka za razvoj kvalifikacijskih okvira, provedbu pristupa utemeljenog na rezultatima učenja i povećanje transparentnosti i priznavanja vještina i kompetencija. On bio mogao od velike važnosti za razvoj budućeg Europskog područja vještina i kvalifikacija. Međutim, zbog kašnjenja u provedbi, primjena je postala hitna. EU bi trebala omogućiti učenicima i radnicima da svoje vještine učine vidljivijima bez obzira na to gdje su ih stekli. Čim prije moguće mora učiniti EKO potpuno operativnim.

Na temelju rezultata evaluacije, Komisija predlaže razmatranje sljedećih mjera u cilju jačanja relevantnosti, učinkovitosti i utjecaja EKO-a:

Ubrzanje povezivanja s EKO-om i razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira

Sve bi zemlje trebale razviti snažne NKO-e koje dionici razumiju i koriste. One bi se trebale oslanjati na savjetovanja na nacionalnoj razini, uspostaviti široku suglasnost o tome kako se nacionalne kvalifikacijske razine povezuju s EKO-om i nastojati dovršiti prvo izvješće o povezivanju do 2014.

Jačanje uloge i učinka kvalifikacijskih okvira utemeljenih na rezultatima učenja na nacionalnoj i europskoj razini.

Vlade bi se trebale opredijeliti za primjenu pristupa rezultata učenja u svim podsustavima obrazovanja i osposobljavanja provedbom sveobuhvatnih NKO-ova koji uključuju kvalifikacije dodijeljene u okviru i izvan tradicionalnih sustava formalnog obrazovanja i osposobljavanja. NKO-ovi bi trebali biti ugrađeni u opće politike obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja. Na europskoj razini trebalo bi razjasniti deskriptor „kompetencija“ u Prilozima I. i II. Preporuci.

Jačanje transparentnog i dosljednog povezivanja s EKO-om, uzimajući u obzir promjenjivu prirodu kvalifikacijskih sustava

Povezivanje bi se trebalo smatrati kontinuiranim procesom i ne bi smjelo biti ograničeno na dostavljanje jednog izvješća o povezivanju. Savjetodavne skupine trebale bi davati smjernice o kriterijima 3. i 4. i razviti sveobuhvatnu strategiju za praćenje izvješća o povezivanju u budućnosti. To bi trebalo uključivati bolje praćenje načina na koji zemlje uzimaju u obzir primjedbe Savjetodavne skupine na nacionalna izvješća o povezivanju i rješavaju nedosljednosti u povezivanju između zemalja. SS bi trebao podržati komunikaciju među dionicima o problematičnim pitanjima povezivanja.

Jačanje veze između europskog okvira za osiguranje kvalitete i kvalifikacijskih okvira

Zajednička načela EKO-a o osiguranju kvalitete, EQAVET i ENS trebali bi se uskladiti i podržati pristup temeljen na rezultatima učenja u cilju razvoja dosljednih načela osiguranja kvalitete za cjeloživotno učenje. Uz povećanje povjerenja u kvalifikacije, kvalifikacijske okvire i povezivanje s EKO-om, na taj bi se način moglo povećati povjerenje i bolja propusnost između podsustava obrazovanja i osposobljavanja.

Unaprjeđenje komunikacije o EKO-vima u cilju lakšeg pristupa učenicima, radnicima i drugim dionicima te njihovog obavješćavanja o koristima EKO-a

Kada povežu svoje kvalifikacije s NKO-om, države bi trebale osigurati da nove potvrde, diplome i Europass dodaci uključuju uputu na odgovarajuću razinu EKO-a. Države bi trebale uspostaviti nacionalne baze podataka kvalifikacija/upisnike i povezati ih s portalom EKO-a. Portal EKO-a trebao bi biti povezan s europskim portalom o mogućnostima učenja (Ploteus) i s ESCO-om. Komisija će istražiti kako se internetski alati mogu iskoristiti za ponudu usluga povezanih s vještinama učenicima, radnicima i drugim dionicima te za poticanje pokretljivosti, cjeloživotnog učenja i zapošljivosti.

Bolje iskorištavanje EKO-a u politikama i alatima za mobilnost i cjeloživotno učenje

EKO može djelovati kao središnja točka s kojom se povezuju ostale europske politike i alati, kao što je prenošenje bodova i priznavanje. Kvalifikacijski okviri i sustavi bodova utemeljeni na rezultatima učenja olakšavaju fleksibilnije načine učenja u različitim institucijama, sektorima i zemljama. Komisija, države članice i dionici trebali bi pojačati i objasniti veze između EKO-a i europskih sustava prijenosa i akumulacije bodova. Države bi trebale sve više koristiti EKO kao dodatan izvor informacija za nadležna tijela koja preispituju priznavanje kvalifikacija u drugim državama članicama u kontekstu Direktive o priznavanju stručnih kvalifikacija i u zemljama ET2020 u kontekstu Lisabonske konvencije o priznavanju.

Objašnjenje uloge EKO-a u odnosu na međunarodne kvalifikacije i zemlje i regije izvan Europe

EKO se sve više koristi kao referentna točka za usporedbu kvalifikacija. Postojećim procesom povezivanja i njegovim kriterijima trebalo bi se osigurati da EKO obuhvaća sve vste

kvalifikacija, uključujući međunarodne kvalifikacije. Trebalo bi dodatno istražiti na koji bi način EKO mogao pomoći u usporedbi i prepoznavanju kvalifikacija stečenih izvan Europe.

Razvijanje EKO-a kako bi bio bolje prilagođen novostima u online učenju i međunarodnim kvalifikacijama

EKO bi trebao obuhvaćati međunarodne kvalifikacije i kvalifikacije koje uključuju module dovršene u različitim zemljama ili koje spajaju učenje uživo i *online* učenje. EKO može stvarno postati sveobuhvatni okvir samo ako se prilagodi novostima i zadrži sposobnost praćenja promjena u pružanju obrazovanja i osposobljavanja.

U strategiji „Ponovno razmišljanje o obrazovanju“ naglašena je uloga obrazovanja u gospodarskom rastu, konkurentnosti i zapošljavanju. Jedan od prijedloga iz strategije odnosi se na provedbu aktivnosti istraživanja daljnjih sinergija između alata EU-a za transparentnost i priznavanje vještina i kvalifikacija. To bi trebalo doprinijeti izgradnji Europskog područja vještina i kvalifikacija u kojem se svi mogu slobodno kretati i u kojem njihove kompetencije mogu biti brzo priznate u svrhu daljnjeg učenja i poslodavci ih mogu jednako razumjeti.

Komisija će o zaključcima predstavljenim u ovom izvješću raspravljati s mjerodavnim dionicima za vrijeme javne rasprave o Europskom području vještina i kvalifikacija u zimi 2013./2014. Na temelju zaključaka ove rasprave i ocjene učinka, Komisija može razmotriti predlaganje revizije postojeće pravne osnove za EKO — (2008/C 111/01) Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008.